

Afhandeling van onze klacht over de Nashvilleverklaring en de GV'er

Den Haag 15 december

Het is alweer even geleden maar in januari 2019 werden wij als bestuur van de SHK zeer onaangenaam verrast door het verschijnen van de zogeheten Nashville-verklaring. De verklaring, afkomstig uit conservatieve/orthodoxe protestantse hoek, was uitermate vijandig tegenover LHBTI'ers. Het grootste probleem voor de SHK was dat de verklaring mede was ondertekend door een vlootpredikant van Defensie. Bij ons als bestuur kwamen dan ook direct verontruste mails van jullie binnen. En terecht! Een Geestelijk Verzorger, ongeacht of en welk geloof hij/zij aanhangt, dient immers voor alle Defensiemedewerkers klaar te staan. Het ondertekenen van de brief door de vlootpredikant had juist een totaal tegenovergesteld karakter, namelijk het ontkennen, veroordelen en (in onze ogen) discrimineren van LHBTI-mensen. Dit was en is voor de SHK onacceptabel.

De SHK heeft daarom op 11 januari 2019 een klacht ingediend bij de Centrale Organisatie Integriteit Defensie (COID) over de ondertekening en publicatie van de Nashville verklaring door de betreffende Geestelijk Verzorger.

Inmiddels zijn we meer dan een jaar verder. Voor ons is het frustrerend geweest dat we jullie in die tijd niet in alle openheid hebben kunnen berichten over de afdoening van deze klacht. Dat had met juridische beperkingen te maken: wie een klacht indient en voor de klachtencommissie verschijnt, is gebonden aan geheimhouding. We hebben echter in de tussentijd zeker niet stil gezeten en veel gesprekken gevoerd over deze kwestie. In overleg met juristen en met onze Staatssecretaris kunnen we daarnaast ondanks de geheimhoudingsplicht het volgende berichten:

Zoals gezegd zijn wij (SHK-voorzitter Jaus Müller en vicevoorzitter Sandra Keijer) na het indienen van de klacht bij de klachtenadviescommissie (KAI) verschenen. Die onafhankelijke commissie heeft ons, twee andere klagers en de beklagde gehoord en heeft vervolgens een uitspraak gedaan. Het advies van de KAI viel in twee delen uiteen:

a. Klacht van de SHK over de discriminerende inhoud van de Nashville Verklaring

Met een verwijzing naar "Functionele Kaders GV bij Defensie" (2011) en de scheiding van Kerk en Staat heeft de KAI besloten zich geen oordeel te vormen over de discriminerende inhoud van de verklaring.

b. Klacht van de SHK over 'het plaatsen van zijn handtekening' onder de verklaring en het zich daarbij duiden als 'krijgsmachtpredikant'

De KAI heeft vastgesteld, zich baserend op de verklaring van betrokkene, dat deze de verklaring niet fysiek heeft ondertekend. Hij heeft verklaard dat aan hem geen toestemming is gevraagd voor bekendmaking van zijn naam en functie en dat hij heeft die ook niet verleend. De klachtencommissie vindt dit aannemelijk.

De KAI heeft voorts vastgesteld dat betrokkene de voor GV'ers geldende zgn. 'Professionele Standaard' heeft overtreden, door zijn rol als ondertekenaar aan de Nederlandse versie van de verklaring, niet uitdrukkelijk als op persoonlijke titel te doen, maar in plaats daarvan met 'titel en ambt bij defensie'.

De KAI komt evenwel tot het oordeel dat de gedraging niet aan betrokkene kan worden toegerekend, omdat de publicatie van de verklaring, met daarbij vermelding van zijn naam en zijn

functionele hoedanigheid, geschiedde zonder zijn medeweten, laat staan toestemming, en ook voor hem als een verrassing kwam. De KAI acht dit klachtonderdeel daarom ongegrond.

De directeur van de Diensten GV, de werkgever van de vlootpredikant in kwestie, heeft bovenstaand advies integraal overgenomen. In zijn beslissing van 7 juni 2019 heeft hij daarbij verwezen naar de verklaring van de Diensten GV van 7 januari 2019 op het Intranet: "De Diensten Geestelijke Verzorging bij Defensie en in het bijzonder de Dienst Protestantse Geestelijke Verzorging nemen met kracht afstand van de inhoud van de 'Nashvilleverklaring'. Ook heeft hij erop gewezen dat betrokkene zijn ondertekening op 7 januari 2019 heeft teruggenomen en – later ook op het Defensie Intranet – spijt heeft betuigd over het gebeurde.

De directeur van de Diensten Geestelijke Verzorging heeft voorts, in lijn met het advies van de KAI, nog opgemerkt dat dat laatste onverlet laat dat de publicatie heeft plaatsgehad en dat de naam en functie van de geestelijk verzorger daarbij zijn vermeld. In de defensiegemeenschap en daarbuiten heeft dit tot gevoelens van onrust en onveiligheid geleid die juist het functioneren van de vlootpredikant in diens rol van geestelijk verzorger op bepaalde functies en onder omstandigheden (hadden) kunnen bemoeilijken.

Wij vonden het als bestuur bemoedigend om te vernemen dat de klachtencommissie heeft onderkend dat de vlootpredikant de Professionele Standaard heeft overtreden (ook al kan hem dat volgende KAI niet worden aangerekend). Toch heeft de uitspraak/het advies ons teleurgesteld, omdat wij vinden dat het overtreden van de gedragscode of Professionele Standaard niet zonder consequenties kan blijven. Daarbij vinden wij dat in onze organisatie de vrijheid van godsdienst niet mag leiden tot aantasting van de veiligheid van –in ons geval- LHBTI-collega's.

Na het verschijnen van de uitspraak van de KAI zijn wij daarom in gesprek gegaan met diverse functionarissen van Defensie. Daarbij hebben we ook diverse gesprekken met de Staatssecretaris van Defensie, Barbara Visser, gevoerd.

In de gesprekken is ons duidelijk geworden dat een GV'er binnen Defensie een bijzondere rechtspositie heeft. Dat kan voordelen hebben: een geestelijk verzorger is onafhankelijk en mag als gevolg hiervan een vrijere positie innemen. Het nadeel van deze constructie is echter dat Defensie niet zonder meer kan ingrijpen zoals in het geval van de vlootpredikant. Dit komt omdat we in Nederland een sterke scheiding kennen tussen kerk (de GV'er) en Staat (Defensie). Dat is dus een ingewikkelde principiële kwestie gebleken. De SHK heeft daarom in de gesprekken die we gevoerd hebben met de Staatssecretaris de zorg geuit dat scheiding tussen kerk en staat niet mag leiden tot een vrijbrief voor het beledigen van onze achterban.

Tevens hebben wij nadrukkelijk gesteld dat wij verwachtten dat de top van onze organisatie zich in die periode had uitgesproken over de kwestie. Hierover heeft de staatssecretaris aangegeven dat de verklaring van de Diensten GV op Intranet in de beleving van de defensietop een dergelijke afkeuring en distantiëring namens de organisatie was. Daarbij heeft de staatssecretaris gesteld dat de inhoud van de Nashvilleverklaring indruist tegen de kernboodschap waar de minister en zij voor staan en dat zij hiervan ook afstand heeft genomen in de beantwoording van Kamervragen over deze kwestie (kenmerk 2019Z00121). Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/lhbt-emanipatie/documenten/kamerstukken/2019/02/21/beantwoording-kamervragen-over-de-nederlandse-versie-van-de-nashville-verklaring>

Met het verstrijken van de tijd is een deel van dit probleem overigens 'vanzelf' opgelost: de betreffende geestelijk verzorger heeft de militaire dienst wegens leeftijdsontslag verlaten. Wat echter blijft zijn onze zorgen dat een situatie zoals deze niet opnieuw kan gebeuren binnen Defensie. Wij blijven hier scherp op, blijven hierover gesprekken voeren met de Defensietop en hebben aangegeven mee te willen denken over dergelijke risico's.

We hopen dat we jullie hiermee voldoende hebben ingelicht. Mochten er nog vragen zijn, dan kunnen jullie die altijd stellen door ons te bellen of een mailtje te sturen naar info@shk.nl

Met vriendelijke groet,

Jaus Müller, voorzitter SHK
Sandra Keijer, vicevoorzitter SHK

0 - 0 - 0 - 0 - 0 - 0